

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 22/2016-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, Tulčík 310, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia postupom v konaní a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžo 24/2014 z 29. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. marca 2015 telefaxom doručená sťažnosť Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, Tulčík 310 (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, ktorá

bola doplnená predložením originálu 31. marca 2015 a ktorou namieta porušenie čl. 44 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“) postupom v konaní a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Sžo 24/2014 z 29. januára 2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ procesným podaním oznámil svoj vstup do konania vedeného Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktoré bolo začaté na základe žiadosti oprávneného subjektu o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOPK“).

Rozhodnutím ministerstva sp. zn. 7454/2012-2.2 z 11. októbra 2012 vydaným v tomto konaní bola žiadateľovi povolená výnimka spočívajúca v odstrel (tiež držaní a preprave) jedného jedinca medveďa hnedého vo vybraných poľovných revíroch, pričom ministerstvo v ňom zároveň vymedzilo podmienku, že odstrel možno realizovať od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia do v ňom ustanoveného termínu. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu ministerstva sp. zn. 7454/2012-2.2 z 11. októbra 2012 rozklad, o ktorom minister ministerstva (ďalej len „minister“) rozhodol rozhodnutím sp. zn. 8531/2012-1.10 z 22. novembra 2012 tak, že rozklad zamietol a označené rozhodnutie ministerstva potvrdil. Následne sťažovateľ podal 28. januára 2013 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) žalobu, ktorou sa domáhal zrušenia rozhodnutí ministerstva a ministra. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 S 24/2013 z 13. novembra 2013 žalobu zamietol (ďalej len „rozsudok z 13. novembra 2013“). Rozsudok krajského súdu z 13. novembra 2013 najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Sžo 24/2014 z 29. januára 2015 zrušil, konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov nepriznal.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ, citujúc stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, v prvom rade namieta, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu bolo vydané v konaní, „na ktoré nedopadá ani uvedené stanovisko“. Ďalej sťažovateľ naznačuje, že zastavenie konania podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) prichádza do úvahy len v prípade splnenia podmienok ustanovených v § 248 a v § 250d ods. 3 OSP, pričom akcentuje aj § 250i ods. 1 OSP („Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia“). Zo vzájomných súvislostí označených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku sťažovateľ vyvodzuje právny názor, v zmysle ktorého „pokiaľ najvyšší súd zastavil konanie bez toho, aby na to existoval zákonom v § 248 O. s. p. predvídaný dôvod, odňal tým sťažovateľovi možnosť konať pred súdom“.

Podľa sťažovateľa je konanie o udelenie výnimky konaním, ktoré začína na žiadosť žiadateľa, a jemu nie je známe „a ani z rozhodnutia žalovaného správneho orgánu nevyplýva skutočnosť, že by žiadateľ zobral svoju žiadosť o udelenie výnimky späť“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ v ďalšej časti sťažnosti argumentuje právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Sžp 6/2013, podľa ktorého „... je nepochybné, že účinky prvostupňového rozhodnutia počas konaní nenastali..., a preto pre druhostupňový správny orgán konajúci o rozklade bolo právne irelevantné, čo stanovil nižší orgán (lebo jeho závermi nie je na dispozitívny pokyn účastníka viazaný), ale naopak mal preveriť, ako tieto podmienky a závery stanovil, t. j. v zmysle § 61 ods. 3 a § 59 ods. 1 Správneho poriadku v plnom rozsahu aplikovať zásadu dvojinstančnosti správneho konania a o podanej žiadosti finálne rozhodnúť, tzv. potvrdiť napadnuté rozhodnutie alebo žiadosti procesne nevyhovieť. V danom prípade potom nešlo o vyhodnotenie otázky, či by týmto rozhodnutím žalobca dosiahol priaznivejšieho postavenia... ale iba o naplnenie kompetenčnej povinnosti konajúceho orgánu... rozhodnúť o rozklade účastníka. Tak však žalovaný konal, a preto naplnil v zmysle hore uvedených záverov zrušovací dôvod uvedený v § 250j ods. 2 písm. a) O. s. p.“.

Sťažovateľ tvrdí, že napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu je „ukrátený na svojich právach, keďže mu najvyšší súd odoprel právo ktoré mu vyplýva z čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a urobil ho abstraktným a imaginárnym bez možnosti reálne sa domôcť preskúmania nezákonného rozhodnutia správneho orgánu...

Postup najvyššieho súdu v skutočnosti znamená, že nie len v tomto konaní, ale aj v mnohých ďalších konaniach o žalobách sťažovateľa, by tento bol zbavený možnosti reálne sa domôcť preskúmania zákonnosti rozhodnutí v oblasti ochrany prírody.

Sťažovateľovi bolo najvyšším súdom odopreté preskúmanie jeho odvolania voči zamietavému rozsudku prvostupňového súdu, práve pre uplynutie doby platnosti výnimky.

Sťažovateľ vidí v argumentácii najvyššieho súdu zásadný problém spočívajúci v tom, že akceptovaním tohto názoru... by účasť sťažovateľa v konaniach podľa zákona o ochrane prírody a krajiny stala úplne neúčinnou a nie viac než formálnou. Za týchto okolností by nebolo nielen možné uvažovať o akomkoľvek zmysle účasti sťažovateľa v konaniach týkajúcich sa životného prostredia vo všeobecnosti, ale ani o naplnení jeho práv, ktorých porušenie namieta touto sťažnosťou.“

V závere sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že pravidelne v obdobných konaniach pred všeobecnými súdmi podáva vo veciach návrhy na odklad vykonateľnosti správnych rozhodnutí, avšak najvyšší súd tieto návrhy nepovažuje za takú skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť rozhodnutia najvyššieho súdu o zastavení konania.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Právo sťažovateľa Lesoochranárskeho zoskupenia VLK

- domáhať sa zákonným postupom svojho práva pred súdom Slovenskej republiky zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR,

- na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy SR,

- domáhať sa na súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ukracujúceho ho na jeho právach zakotveného v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

- napadnúť v správnom a súdnom konaní úkony a opomenutia orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia podľa čl. 9

ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd,

bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/24/2014 zo dňa 29. 1. 2015 a postupom, ktorý mu predchádzal, porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Sžo/24/2014 zo dňa 29. 1. 2015 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa čl. 44 ods. 1 ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy skúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá Strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej národnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie konaní a opomenutí právnických a fyzických osôb a verejných inštitúcií, ktoré sú v rozpore s jej národným právom v oblasti životného prostredia.

Ako vyplýva z petitu sťažnosti, sťažovateľ sa domáha, aby ústavný súd vyslovil porušenie v sťažnosti označených základných práv garantovaných ústavou a práv garantovaných kvalifikovanými medzinárodnými zmluvami, ku ktorému malo dôjsť vydaním napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ argumentuje, že prostredníctvom napadnutého rozhodnutia bol de iure pozbavený možnosti meritórneho prerokovania a rozhodnutia o dôvodoch, ktoré podľa jeho názoru spôsobovali nezákonnosť správnymi žalobami napadnutých rozhodnutí správnych orgánov a aj ujmu na jeho právach a právom chránených záujmoch. Sťažovateľ tvrdí, že k namietaným zásahom do jeho práv došlo z dôvodu, že najvyšší súd nepostupoval pri výklade a aplikácii práva v súlade s požiadavkami Aarhuského dohovoru.

V nadväznosti na obsah sťažnosti ústavný súd s poukazom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo

arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00).

Predmetom preskúmania v konaní pred ústavným súdom je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu, ako aj postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Napadnutým rozhodnutím najvyšší súd zastavil konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí vydaných správnymi orgánmi v konaniach o povolenie výnimky podľa § 40 ods. 2 a 3 písm. c) ZOKP zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 ZOPK. Najvyšší súd odôvodnil zastavenie napadnutých konaní z dôvodu zániku predmetu konania v správnom súdnictve v dôsledku uplynutia času, do ktorého bola realizácia výnimky na odstrel medveďa hnedého povolená.

Po preskúmaní sťažnosťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v ňom po materiálnej stránke zjavne vychádzal zo stabilného interpretačného prístupu k aplikácii ustanovení piatej časti Občianskeho súdneho poriadku regulujúcich podstatu správneho súdnictva a jeho účelové zameranie v právnom štáte. Tento prístup najvyššieho súdu je predznačený jeho ustálenou judikatúrou, ktorá je premietnutá napr. do rozhodnutia sp. zn. 4 Sž 98-102/02 zo 17. decembra 2002, v ktorom sa uvádza: *„rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Ustanovenie § 250i ods. 3 OSP jasne zakladá prekážku, účelom ktorej je zabrániť zrušovaniu rozhodnutí správnych orgánov zo strany správnych súdov, ktoré sú po hmotnoprávnej stránke nezvratné, t. j. ich zmenu nemožno dosiahnuť opakovaním procesu pre vady správneho konania. Neznamená to však, že správne orgány nemusia rešpektovať základné zásady správneho konania, medzi ktoré nepochybne patrí zásada súčinnosti správneho orgánu a účastníkov konania, avšak pokiaľ porušenie tejto zásady nemá, tak ako v danom prípade, vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, smerovalo by zrušenie napadnutého rozhodnutia k čisto formalistickému zopakovaniu správneho konania.“*

Účastník konania (sťažovateľ) si sám musí uvedomovať potrebu reálneho dopadu súdneho rozhodnutia nielen na procesné práva a povinnosti účastníka správneho konania,

ale aj na jeho reálnu možnosť privodiť vecne iné, či pre účastníka konania výhodnejšie postavenie.

Ústavný súd zdôrazňuje, že ani sťažnosťou napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nie je spôsobilé porušiť právo sťažovateľa účinne sa zúčastniť konania vedeného ministerstvom vo veci povolenia výnimky z ochrany medveďa hnedého podľa § 35 ods. 1 ZOKP. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sťažovateľ si síce prostredníctvom sťažnosti právo zúčastniť sa tohto konania chráni, avšak neuvádza, akým spôsobom by ho chcel v konkrétnych okolnostiach posudzovaných vecí realizovať. Ak by aj súdy v správnom súdnictve sťažovateľovi vyhovelí a ním napadnuté administratívne rozhodnutia zrušili a veci vrátili ministerstvu na ďalšie konanie, ministerstvo by nemalo inú možnosť, len také konanie zastaviť, pretože jeho predmet – výnimka – zanikol uplynutím času, na ktorý bol povolený, pričom nejde o konanie, ktoré by bolo možné začať z úradnej povinnosti. Osobitne je možnosť účinne realizovať práva podľa Aarhuského dohovoru sťažená v prípade, keď na základe platne udelenej výnimky už došlo k odstrelu chráneného živočícha (medveďa hnedého).

Ústavný súd poukazuje aj na stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, v ktorom najvyšší súd argumentuje aj s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 341/07 z 1. júla 2008, v ktorom sa okrem iného uvádza, že *„v aplikačnej činnosti štátnych orgánov treba zohľadniť účel zákona“*, pričom *„nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahrňujúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.“*. Z citovaného právneho názoru

ústavného súdu potom najvyšší súd v stanovisku správneho kolégia vyvodil, že *„ak žalobca nepreukázal ukrátenie na svojich subjektívnych právach, ktoré mu malo vzniknúť rozhodnutím o zastavení konania, je namieste, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny“*.

Podľa § 82 ods. 9 písm. a) ZOPK orgán ochrany prírody konanie podľa tohto zákona zastaví, ak dôvod na konanie odpadol.

Podľa § 89 ods. 3 písm. b) ZOPK rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktorý bolo vydané.

Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že v čase rozhodovania krajského súdu o žalobách sťažovateľa uplynul čas, do ktorého bola povolená realizácia výnimky na odstrel medveďa hnedého v označených poľovných revíroch alebo lokalitách, zanikla teda výnimka ako taká, a tým zanikol aj predmet konania.

Vo vzťahu k citovaným ustanoveniam ZOPK, ktoré regulujú procesné aspekty rozhodovania v konaniach podľa ZOPK, najvyšší súd vo svojom napadnutom rozhodnutí zdôraznil aplikáciu § 244 ods. 3 OSP odôvodnením, že *„v čase rozhodovania súdu prvého stupňa už uplynul čas, na ktorý bola povolená výnimka preskúmaným rozhodnutím žalovaného. V dôsledku toho napadnuté rozhodnutie správneho orgánu stratilo platnosť. Podmienky pre postup podľa V. časti druhej hlavy OSP preto splnené neboli... konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka konania, ktorou je nedostatok právomoci súdu na preskúmanie neexistujúceho rozhodnutia.“*

Podľa názoru ústavného súdu je odkaz najvyššieho súdu na § 244 ods. 3 OSP v konkrétnych okolnostiach sťažovateľových vecí správny. Správne súdnictvo je primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek

zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prerokovanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná.

V posudzovanom prípade s ohľadom na právny stav určený citovanými ustanoveniami ZOPK v spojení s relevantnými skutkovými okolnosťami (pred rozhodnutím krajského súdu o sťažovateľovej žalobe už uplynulo obdobie, na ktoré boli preskúmanými administratívnymi rozhodnutiami priznané sťažovateľom kritizované oprávnenia) je zreteľné, že prípadné meritórne prerokovanie sťažovateľovej žaloby nemôže za žiadnych okolností viesť k poskytnutiu účinnej ochrany jeho subjektívnym právam. Preto skutočnosť, že konanie o žalobe podanej podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku bolo ukončené procesne, teda zastavením a bez meritórneho rozhodnutia o dôvodoch žaloby, vedie už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľa bola poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Vo vzťahu k sťažovateľovým námietkam, ktorými poukazuje na iné rozhodnutia najvyššieho súdu v jeho porovnateľných veciach, ústavný súd odkazuje na už uvedené zjednocovacie stanovisko správneho kolégia najvyššieho súdu č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014, ktorým bola využitá zjednocovacia právomoc priznaná kolégiám najvyššieho súdu podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Zákonnou podmienkou využitia uvedenej právomoci kolégia najvyššieho súdu je zistenie, že došlo k rozdielom vo výklade právnych noriem v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia. Zjednocovacia právomoc kolégií najvyššieho súdu smeruje k napĺňaniu právnej istoty ako imanentného znaku právneho štátu (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní

v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

Aj z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci *Beian v. Rumunsko* zo 6. 12. 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Ústavný súd konštatuje, že vo sfére, ktorá viedla sťažovateľa k iniciácii viacerých konaní v správnom súdnictve, najvyšší súd postupoval v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo zákona o súdoch, z princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy), ako aj judikatúry ESLP, keď prijal zjednocovacie stanovisko. Právny význam zjednocovacieho stanoviska z 24. júna 2014 spočíva v tom, že odo dňa jeho vydania sú ním senáty správneho kolégia najvyššieho súdu v záujme zabezpečenia právnej istoty viazané, t. j. pri nezmenenej právnej úprave sú povinné toto stanovisko rešpektovať a z neho pri posudzovaní tzv. správnych žalôb v identických alebo obdobných prípadoch vychádzať, a to bez ohľadu na svoje predchádzajúce rozhodnutia. K takým rozhodnutiam patria aj tie, na ktoré sťažovateľ vo svojich sťažnostiach argumentačne poukazuje (rozhodnutie sp. zn. 1 Sžp 6/2013 z 24. septembra 2013 a rozhodnutie sp. zn. 1 Sžp 13/2013 z 13. mája 2014).

Podľa stanoviska správneho kolégia najvyššieho súdu č. Snj 72/2013 z 24. júna 2014 *«ak došlo k uplynutiu lehoty na odstrel chráneného živočícha až v priebehu konania o rozklade, potom správny orgán musí zastaviť konanie celé. Ak však dôjde len k zastaveniu konania o rozklade, aj potom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu č. R 103/2011,*

formálne zopakovanie administratívneho konania nepredstavuje pre účastníka vo vzťahu k skutkovej stránke veci reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a za takýchto okolností platí, že nie každé porušenie procesného predpisu má za následok porušenie práv účastníka konania. Platí to najmä vtedy, ak sa účastníkovi inak vyhovie vo veci samej, kedy duplicitne reparaovať čiastkové pochybenia nie je potrebné. Zákon o ochrane prírody dáva do právomoci orgánu o ochrane prírody zastaviť konanie, ak dôvod na konanie odpadol a súčasne zakotvuje, že rozhodnutie vydané podľa tohto zákona stráca platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané.

Za takýchto okolností „odpadnutím dôvodu na konanie“ treba rozumieť v prípade časovo limitovaného rozhodnutia aj stratu „platnosti rozhodnutia“ ako právny dôvod, ktorý má za následok odpadnutie predmetu konania v dôsledku uplynutia času, na ktoré bolo vydané. Neplatnosť výnimky nemožno spájať len so skutočnosťou, že predmet konania zanikol napr. uhynutím zvieratá (medveďa hnedého).

Ak podľa § 82 ods. 9 písm. a) v spojení s § 89 ods. 3 písm. b) zákona o ochrane prírody došlo k zastaveniu správneho konania z dôvodu, že uplynutím času, ktorým bolo uplynutie lehoty na odstrel chráneného živočícha – medveďa hnedého, odpadol dôvod na konanie o povolení výnimky, je takýto postup a rozhodnutie v súlade so zákonom.

Ak rozhodnutie orgánu ochrany prírody o povolení na usmrtenie chráneného živočícha – medveďa hnedého podľa § 89 ods. 3 zákona o ochrane prírody stratilo platnosť uplynutím času, na ktoré bolo vydané, odpadol dôvod na ďalšie konanie o povolenie takejto výnimky. Rozhodnutie orgánu ochrany prírody podľa § 82 ods. 9 písm. a) zákona o ochrane prírody správneho orgánu potom nemá predmet konania, lebo takýmto predmetom konania nie je zviera, na odstrel ktorého bola potrebná výnimka, ale predmetom správneho konania je právna podmienka, ktorou je samotná výnimka. Ak takáto výnimka neexistuje, lebo jej platnosť zanikla, potom súčasne odpadol aj predmet správneho konania a súd prvého stupňa musí zamietnuť žalobu proti takémuto rozhodnutiu zastavení konania o neplatnej výnimke zamietnuť.».

Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemalo za následok nevyhovenie sťažovateľovej žalobe, teda nešlo o rozhodnutie, ktoré by mu privodilo negatívny výsledok z vecného hľadiska. Najvyšší súd

napadnutým rozhodnutím o sťažovateľovej správnej žalobe konanie zastavil, čím mu privodil negatívny výsledok procesného charakteru, ale bez meritórneho vysporiadania sa so žalobnými dôvodmi. Zistený fakt má priamu súvislosť s obsahom základného práva na súdnu ochranu a vo sfére správneho súdnictva nepochybne aj so základným právom zaručeným čl. 46 ods. 2 ústavy, pretože nezákonné procesné zastavenie konania môže nadobudnúť až rozmery odmietnutia spravodlivosti (napr. m. m. III. ÚS 467/2015).

V tejto súvislosti však ústavný súd musí opätovne podčiarknuť svoje postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti oddeleného od sústavy všeobecného súdnictva (čl. 124 ústavy). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01).

Podstata základného práva na súdnu ochranu i základného práva zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy v sťažovateľových veciach vyžadovala, aby súdy v správnom súdnictve zabezpečili nápravu eventuálneho nezákonného ukrátenia sťažovateľa na jeho právach či právom chránených záujmoch. Ako však už bolo uvedené, konkrétne okolnosti posudzovanej veci neumožňovali správnomu súdu takto vymedzený účel naplniť, pretože v čase jeho rozhodovania už prípadné zásahy do sťažovateľových práv nepôsobili. Uplynula totiž doba, počas ktorej bolo možné využiť administratívnymi rozhodnutiami zakotvené práva, priznanie a následný výkon ktorých sa sťažovateľ svojou správnu žalobou snažil odvrátiť. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené, a preto ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný tento postup a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04), pričom v tejto situácii nemá ani dôvod zasahovať do právnych názorov najvyššieho súdu vyslovených v napadnutom rozhodnutí.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľove námietky, na ktorých založil svoje tvrdenie o porušení základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, sú nedôvodné, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

Obdobný záver možno formulovať aj vo vzťahu k právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu, v ktorej sa opakovane uvádza, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom zákone Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97), a preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07). Navyše ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že z judikatúry EŠLP (napr. rozsudok zo 16. 7. 1971 vo veci Ringeisen c. Rakúsko, séria A, č. 13) možno vyvodiť limitovaný priestor pre uplatňovanie práva na spravodlivé súdne konanie v správnom súdnictve (pojem „občianske práva a záväzky“ a „trestné obvinenie“). Ústavný súd nepovažuje za potrebné vo veciach sťažovateľa k tejto otázke zaujať meritórny postoj, keďže bez ohľadu na odpoveď by k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu nemohol dospieť.

Rovnaký záver ako vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy je potrebné podľa názoru ústavného súdu formulovať aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, keďže jeho aplikácia je viazaná na splnenie podmienok vyplývajúcich z vnútroštátneho práva. Tieto sú v podmienkach Slovenskej republiky v správnom súdnictve predurčené jeho (už spomínaným) primárnym účelovým zameraním na ochranu subjektívnych práv žalobcu. Preto, ak súd v správnom súdnictve nemohol pre nedostatok vplyvu preskúmaných rozhodnutí orgánov verejnej správy na subjektívne postavenie sťažovateľa preskúmať ich zákonnosť, potom rešpektoval vnútroštátne podmienky uplatnenia práva zaručeného čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Z toho vyplýva, že v sťažovateľom namietaných prípadoch k porušeniu čl. 9 ods. 3 Aarhuskeho dohovoru nemohlo dôjsť.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy ústavný súd predznamenáva, že ide o základné právo hmotnoprávnej povahy, ktorého sa možno domáhať len medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie ústavy vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Na vec sťažovateľa je podľa názoru ústavného súdu v plnom rozsahu aplikovateľná ustálená judikatúra, v ktorej sa zdôrazňuje, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavno-procesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08). Keďže ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením práv procesného charakteru dospel k záveru, že k ich porušeniu nemohlo dôjsť, tak z toho možno v súlade s ustálenou judikatúrou dospieť k záveru, že napadnutými rozhodnutiami nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 44 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2016